

Lakialoite LA 9/2024 vp

Mai Kivelä vas ym.

Lakialoite laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään laajennettavaksi kausityölain soveltamisalaa siten, että luonnontuotteiden kerääminen, kuten luonnonmarjanpoiminta, lisättäisiin lain soveltamisalaan. Muutoksen myötä maahantulo edellyttäisi jatkossa työsopimussuhdetta poimijan ja yrityksen välillä.

PERUSTELUT

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta (487/2021) eli niin sanottu marjalaki tuli voimaan kesäkuussa 2021. Lain tarkoituksena oli parantaa poimijoiden asemaa ja tuoda marjayhtiöiden velvoitteita lain tasolle. Uusi laki ei kuitenkaan poistanut epäkohtia, joista äärimmäisenä esimerkkinä ovat marja-alan ihmiskauppaepäilyt ja -tuomiot. Marjanpoimintaan liittyy nykymuodossaan poimijan kannalta merkittäviä riskejä aina alipalkkauksesta suoranaiseen ihmiskauppaan.

Työsuhteisuus toisi poimijoille turvaa nykyiseen asemaan verrattuna, ja ansiotasoon liittyvä riski pienenesi. Työntekijöiden suojaksi säädetyt lait, kuten työsopimuslaki, työturvallisuuslaki ja työterveyshuoltolaki, tulisivat sovellettaviksi luonnontuotteita kerätessä. Työsuhteisuus ei kokonaan poistaisi työperäisen hyväksikäytön riskiä, mutta työsuojeluviranomaisten valvonta helpotuisi. Myös Thaimaan viranomaiset ovat jo usean satokauden aikana vaatineet, että keräämisen tulisi tapahtua työsuhteessa.

Kausityölaki (laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten, 907/2017) panee täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijänä työskentelyä varten annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/36/EU (kausityödirektiivi). Kausityödirektiiviä täytäntöön pantaessa katsottiin, että direktiiviä ei sovelleta luonnonmarjanpoimintaan, koska direktiivi edellyttää työsuhdetta työnantajan ja työntekijän välillä, kun taas luonnonmarjanpoimintaa on Suomessa harjoitettu ilman työsuhdetta jokamiehenoikeuden turvin. Estettä asiantilan muuttamiselle ei kuitenkaan ole, ja poimijoiden aseman parantamiseksi työsuhteen edellyttäminen on perusteltua.

Lakialoite LA 9/2024 vp

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kausiluonteiseen toimintaan maatalouden ja matkailun aloilla, luonnon-
tuotteiden kerääminen mukaan lukien.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 14.3.2024

Mai Kivelä vas
Li Andersson vas